

تاریخ عثمانی انجمنی

مجموعہ سی

ایک آیدہ بر نشر اولنور. تاریخ عثمانیہ عائد مقالاتہ صحیفہ لرحض آچقدرہ. درج
ایدلیان مقالات صاحبنہ اعادہ اولنہ یاور .

اوزتیور اوغلی عثمان پاشا (مابعد)	عبدالرحمن شرف
۲۰۰ ده دوغماض	صفوت
مورہ لی السید علی افتدینک سفارتنامہ سی (مابعد)	***
مجارستاندہ بعض آثار عثمانیہ	{ روم بک اوغلی فخرالدین
احمد ثالث دورینہ دائر مادام مونته کونک مکتوبلری (مابعد) احمد رفیق	
ممالک عثمانیہ دہ کی مؤسسات مذہبیہ حقدہ معلومات مختصرہ	موسی کاظم
متنوعہ : ادرنہ شہرینہ دائر سلطان سلیم خان اول	
ایلہ ابن کالک بر مصاحبہ سی۔ خاقان مشارالیہ	{ عارف
حقدہ کی جرئیہ مشہورہ نک تمامی	
تفرقہ : واقعات سلطان جم	***

فیثانی ہ غروش

مرجی — باب عالی تاریخ عثمانی انجمنی

ابونہ قیدی ایچون انجمنہ صراحت اولنور

احمد امسارہ وشرطاسی

مطبعہ بیلق عثمانی شرکت

۱۳۳۱

۱۲۰۵ ده دونا ناما منر

المزده بر دفتر وار، ۱۲۰۵ سنه سنده دونا ناما منر ك ييطلق محاسبه سيدر.
دفتر ك طو توليشى اول قادار دوز كون، هر شئى اوقدر اكي كسز در كه
بوكون بر تاريخچه يرينه كچيور. شيمدى بز بونده كوروب آ كلايه.
بيلديكمز تاريخمزه يارار بارچه لرني چيقاروب ميدانه قومغه جالده جغز.
زه واوقوبانلره قولايلى اولق ايچون سوزلرمزى شويله جه آبيوروز :

دفتر — بر چوغى كبي سياقتله يازيلى . كرك طو توليشى و كرك
يازيلىشى ايشنك اري ، تميز ، تميز بر كاتب الندىن چيقديغنى كوسترييور.
يازي ايشنك ، اوقوناقلى ، باصه كبي دوز كون . هله طو توليشى او
ييللرك محاسبه دفتر لرينه پك كوزل بر اورنكدر. باشى (باش محاسبه) نك
تصديق ايله اشارتلى اولديغندن آرتق بزم ايچون تام بر وثيقه اولوب
اوله نامنده دوشويله جك يري قالمشدر . تصديق شويله در :

« باش محاسبه ده فهرست دفترينه تطبيق اولنه »

« سرخه جائزه و يرلدبكي اوزره جمله سى مطابقدر فرمان دولتلوعنايتلو
سلطانم حضرتلرينكدر سا ۲۷ دنه ۱۲۰۵ »

دفتر شويله باشلايور . سياقت يازيلى ايله :

دفتر

فهرست مفردات موجب ضابطان و كدكلويان و آبلان و طومچيان و نفرات
طشره و ماهيه آيتلجى مارنار روم و لدمنى و ساليانه قبودانان سواريان و ملازمين
وقوماتيه بهاء قبودانان جزاير و نونس و نجار و بدل نول سفاتن تجار و علوفه

اسارا مار نار میری وادویه بهاء صدقها حکیم درسفائ دونا می هاپون مذکورین کبه جانب بحریه وسفید تعیین ومأمور شدگان ایله این قدر موجب وسائر بهاراده وزیر مکرم حضرت فیودان دریا وبانظارت سید محمد افندی امین شهر وبامعرفت بندکی وخلفاء روزنامه قالیونها توزیع وتقسیم شده الواقع در فی ۱۲۰۵ وشویله ناغلانیور دیوانی قیرمسی رقعہ خط ایله :

اشبوسنه مبارکده ابتدا بحر سیاهه اخراج اولنان اوتوز سکر قطعه سفن دونا می هاپوندنصرکه تقدیم اولنان بش قطعه اجمالی ناطق اولدینی وجهله طفسان اوج قطعه کبیر وصغیر سفاینک درونلرینه طاقم اولق اوزره حالا فیودان دریا وزیر مکرم دوللو غازی حسین باشا حضرتلرینک ترتیب وتنظیم ایله کلری ضابطان و نفراتک دردر قسط مواجبلری وقیودان سالیانه لری وحزایر وتونس قیودانلرینک قومانیه بهالری واستیجار اولنان تجار کیلرینک بدل نوللری اسارای میری علوفه لری وبرمعتاد وبریلان حکیم صدقلرینک ادویه بهالری یالکز اون اوج یوک بکری ایکی بیک یوز اوتوز سکر غروش اون آلتی انچه بالغ اولوب انجق ساحه ترسانه عامراده انشا اولنان اون قطعه کبیر شالویه سفینه لرینک بش قطعه سی وسفائ تجاردن خطاب اوغلی قالیونی توقیف اولندقلرینه بناء ذکر اولنان شالویه لره مقدم ترتیب وداخل اجمال اولان مع ضابطان بشیوز نفرک بوکندک قالیون حزیره مرتب اوچیوز اللی نفرک مواجبلری وبدل نولی وقومانیه بهاسی تزیل وطشره قضالردن ورود ایدوب بو فهرسته داخل اولان نفراتک محکمه مقدم کوندریلان ایکیشر قسط مواجبلری ومارانار آیلقجی طاقه لرینک مقدم بطریق لرینه تسلیم اولنان اوچر آیلق اجرتلری فرونهاده اولندقدنصرکه اشبو دفتر فهرست موجینجه سکان بدی قطعه سفائک ضابطان وکدکلویان وکوکلو نفراتک دردر طشره نفراتک ایکیشر وکرید جزیره سندن کلان نفراتک سابقلری اوزره برر قسط بخشیش وبریلان مواجبلری وآیلقجی مارنار طایفه سنک ایکیشر آیلق اونر غروش اجرتلری وقیودانان سالیانه لری وتونس قیودانلرینک قومانیه بهالری وتجار کیلری نک ثلثان بدل نوللری وقیودانلرینک قومانیه بهالری واسرای میری علوفه لری وحکیم صدقلرینک ادویه بهالری مشارالیه حضرتلرینک انضمام رأی مشیری لری وشهر امینی سعادتلو سید محمد افندی حضرتلرینک نظارتلری وبوقوللری وخلفاسی معرفتیه بافرش سرکی توزیع اولنوب بالاده تخریر اولندینی اوزره مقدما وبریلان اجالات ایله لدی الموازنه مشاهدات وتفاوت یومیه وسائر ددن بریوک قرق بدی بیک اوچیوز سکر بچق غروش قرق بر اچمسی سی میری باز بخزینه اقتضا ایله بکی وفی الاصل داخل اجمال اولیوب با اراده علیه صکره دن ضم ضمیمه قلنان اوچیوز اوتوز نفراته وبریلان موجب

وہر بر طوبہ برر طوبچی کتخدالرنہ اعطا اولنان ربع اسامہ دن لازم کلان
تفاوت دخی سرخلہ کنار میزانہ ایضاح و بیان قلنقلہ بوئلرک دخی اعتبار
واجتماعدن من حیث المجموع یالکز بریوک سکان بش بیک سکز یوز سکان
سکز بچی غروش قرق براچہ سی میری اولنمش اولوق لازمکلدیکی معلوم دولتری
بیورلدقدہ امر و فرمان دولتلو عناتلو سلطانم حضرتلرینکدر فی ۱۲ دنہ ۱۲۰۵

بندہ

محمد صالح

کاتب قالیونہا

حالیہ

محمد
خاندان آل احمد
بندہ
باجان ودل محمد
بند

سلی — دفتر ایچون سوزہ باشلامازدن اوکجہ یازلدینی ۱۲۰۵ دە
بحریہ من ایچون کندی بیلدیکنیزی سویلیہلم :

دولت روسیہ و آوستریا ایلہ حربدہ . زواللی بحریہ (جزایرلی غازی
حسن پاشا) دیدکلری اوزون اللی زوربانک پنچہ سندن یکی قورتلش [۱] ،
[۱] رحمتلی (عاصم افندی) نک شو سوزلرنده اکیک بیلہ واورد :
..... ویاخصوص جزایرلی حسن پاشانک دور و دراز قبودانلقندہ لیاقت
واستحقاقدن صرف نکه اعتبار وجیفہ ذنوی جمع و تحصیلنہ اطالہ دست ادخار
ایلی ویران کن بنیان نظام اولوب کیلرہ سواری قبودان تعیینندہ رھرو
کریوہ ارتکاب و ھرکم زیادہ نقدینہ شمار رشوت اولور ایسہ استعداد ذاتینہ
باقیہرق انتخاب ایدوب برمقتضای وقت وزمان سالیانہ قدیمہ لرینہ نقصانیت طریبان
ایلش ایکن برقاتدخی صرصر رشوت افتادہ کرداب ضرورت ایتدیکنندن
سلیقہ سندن صداقت وشیشہ سندن سداد واستقامت وار ایسہ دخی خیانتہ الجای
ضرورت ولونادات بحریہ دن قطع تعینات والدن کلدیکی قدر سرقت ادوات
ومھماتلہ چارہ جوی درد مضایقہ اولقنہ مجبور و ترسانہ دہ اولان امن و سائر
سرکارده بولنان وکلا دخی بربرلرنہ نظر انداز عبرت وجانب سرقتہ میل ایدرک
تغییر وضع صداقتلہ رھرو ست فجور اولدقلرندن بہر سنہ ترسانہ گرفتار دست
تلف واولنان مصارف افتادہ لجہ قسر نایاب سرف اولدینتہ

دوزتللمسه دها کون اوله ماش ، ترسانه بردولت ترسانه سندن زیاده قالات یرینه بکزه یوردی . عسکر باشدن آشانی سواق قالیونجیسی ، نه کیلرده ، نه ده دیشاریده آز چوق اسکی تریه ونظامدن ایز قالمش . برکت ویرسون بزدن پک حاللیجه اولمایان روسلر ایله قره دیکزده کی برایکی چارپشمه لرمن دیکز جنکی آدینه کپازه لك ایدی . سوزی اوزاتمایلم ، آغلانه جنق حال . ایشته برنجی (سلطان عبد الحمید) ك (حسن پاشا) سنك برقدینی بحریه بوایدی . کچلم دفتر باشه :

کمیلر — صاغلام چوروك ، دیکزده قبیده ، ایریلی اوفاقلی طقسان قادارتکنه من وارمش . بونلرک یاپیلیشده — طوبولانیشده دکل — برسیتم ، حرب دوشونجیسی آرامق ، آچیق سویلیه لم ، دوغروجه بر بوی صره سی یوقدر .

اوویل سفرینی ایدن کمیلرمن شویله ایدی : اون سکز قالیون ، دردی (فاس) امیرنك هدیه سی اولمق اوزره یکر می درت فرقتین ، آلتی قیرلانقیچ ، اون چکدبری شهته ، سکز شالوبه ، براق بریق ، یکر می قادارده (بلبلجه) ، (صولیلجه) ، (چاملیلجه) و (کرپه) نك روم ترخان دیلیری .

بو اون سکز قالیونی هب (محمودیه) ، (فتحیه) لر صانمایک . هر نه قادار اکی ، بویی ، طوبی بیلسیورسه قده « طاقم » دیدیکی مرتبندن ، « کتخدای طوبی » دیدیکی طوب اوسته لرینک صایینندن نه اولدقلرینی براز آکلایوروز . بونلرک ایچنده ۹۰۰ ، ۷۰۰ مرتبلی (مقدمه نصرت) ، (فتح الفتح) ایله ۴۵۰ مرتبلی (توفیق اله) کیلری وادی . هپسی کود ، یوکسک ، ایچلری دار تکنه لر دی .

فرقتینلر ایچنده (بولاد بحری) ۶۰۰ مرتبلی برمنه قاپاق اولوب ، اونه کیلر ایکی یوزالیش مرتبلی ، بعضیلری کیرالی کیراسز تبحار تکنه لر دی

بوزمہ سی ایدی . (فاس) امیرینک کیلر ایسہ یوزالیشر مرتبلی ایدی .
ینہ برکت ورسون .

مرتب [طاقم] — ہرکینک قیدی دفترده آرو آرو صحیفہ لره
آرلش تپہده ، اورتا یرده کمی وسوارینک آدی ، آلتندہ مرتبک
ایکی ستون اوزره آدلی شویولده یازیلیدر

برای

قالیون عقاب بحری سواری قرہ بجا علی

قپودان

طاقم

...

مواجب

نفرات آبلان

قط ؛

دیتری واسیل بوندہ

مواجب

نفرات ضابطان وکدکلویان

قط ؛

احمد محمد ازبیر رئیس اول

صیرہ سی کلشکین شوراده کوردیکمز ویلیدیکمز بریشی سویامدن
کچیم . ۱۳۰۰ اوزرلرنده ویاشرلرنده بحریہ مزده سواریلرک چوغی
آدریاتیک قهرمان کمیجیلری (اولکون) بیکتلرندن ایدی . دوناماده
جزایر لولرک برنی بونلر طوتمشردی

دفتردن آکلادیغمزہ کورہ ، برکینک طایفہ سی ده ایکی اوچ طاقم در .
بونلردن برنجیسی « ضابطان وکدکلویان » آدی آلتندہ کینک تملو
مرتب اولوب . اونلرده ، اوچ دیرکک ضابطلری اولان برنجی ،
ایکتچی ، اوچنجی رئیس ، کمی خواجہ (کاتب) لری ، وکیلخرج ،
کمی اتلی ، اوطہ باشی ، کمی باش چاوشی وچاوشلر ، بوکون غیبار ،
بولوک چاوشلری یرنده اولان رئیس لر ، سردونلر ، واردیانلر ،
هربطاریہ ایچون بر « سرطوب » هرطوب ایچون بر « طوب کتخداسی »
طوبچی اوستہ لری ، قلاغوز ، جراح ، امام ، آنبارجیلر ، قندیلیجیلر

اپله قالافات ، بورغوجی ، یلکنجی ، وارولجی ، مارانفوز ، دانیج فلان کی اوسته لردر .

ایکنجی طاقم ، آیلاجی مارنار (کیچی) ، طوبجی فلاندر . اوچنجی « نفرات طشره ، دنیلن واسکی » لوند « لرك یرنده اولان توفنکچیلر اولوب ، بونلرده هر قضان برر « آغا » براییکی « علمدار » لریله کلیرلردی . برده دردنچی طاقم وار ایدی اونلرده بعض آطه لردن قابیلریله کنن روم پالیقاریلری ایدی .

دین و مذہب — کنی اوسته لرینک یوزده طقانیشی خریستیان اولدینی کی آیلاجی مارنار وفلانک یوزده یتشی خریستیان روم وارمنی ایدی . بعض کبیرلرک طوبجی ، کیچی نفر لرینک یاریسی خریستیان [۱]

[۱] هانکی بیله قادار روم کیچیلری قولاندیمیزی بیلرسکز : هجرت ۱۲۳۶ (۱۸۲۰ م) سنه سنده کی یونان اختلاله قاداردر . بحریه قیدلری آراسنده بونک اوزرینه شوپه بروشیفه بولدق :

ترسانه عامرہده اوتہ دنبرو روم ملتندن متفن ملاح استخدام اولنقده ایہده الحاله ہذہ روم کافر لرینک مرتکب اولدقلری عصبان ولعتت جہتیلہ بونلردن خصوصاً آطہ کاورلرندن امنیت جایز اولیہرق شیمدیکیخالده اهل اسلام ملاحلرندن غایبار تدارک واستخدام اولنقندن اسلم صورت اولدیغندن سواحل دریادہ مقدار وافی ملاح تدارک و جلی لازم کلرک رشید وبولاق واسکندریہ ودمیاط طرفلرندن بحریہ تعبیر اولنور عرب ملاحلرینک کیچیلک فنندہ مهارتلی اوئلرندن ترسانہ عامرہده بہرینہ اوج آیدہ سکان غروش و بومی ایکیشر عدد نان و مناسی وجہلہ تعینات اعطا و علی الدوام استخدام اولنقن و ایچلرندن یرار وایشکدارلری ظہورندہ بالامتحان فقط بادبانی وریشلک خدمتلی ویرلک اوزرہ بشیوز و عکا ویافہ وصیدا وحیفا و بیروت و طرابلس شام وجوارندہ اولان عورت آطہ سی وسائر مناسب یرلردن یوزنفر ملاح تدارک و تحریر و کفلیاہ ربطیلہ سربا ارسال ایللری شرفنوح ایدن ارادہ سنہہ موجینہ متصرفین ووالیرینہ تحریرات سامیہ ایلہ تنبیہ اولنشن اولنق ملابہ سیلہ کیفیت معلوم اولنق ایچون قالیونلر روزنامچہ سنہ صدر عالی مکتوبی قلندن وارد اولان علم و خبر قید اولنہ دیو فرمان بیورلنن موجینہ قید اولندی فی غرہ ذا سنہ ۱۲۳۶

ایدیلر . او ییللرک مورخلرندن بر ایکیسی روملرک بو قدر چوغالمسی (جزایرلی حسن پاشا) نك کونلرنده باشلادیغنی یازیورلر . کیلرده بونلرک آروجه ضابطی اولق اوزره بر « ایلاجچی باشی » واریدی . بونلری هم طویلار ، هم ایشلرینه باقاردی . مسلم ایلاجچیلرک ایلك ایکیشر آبلقاری کمی صندیغنده ساقلانیر ، خریستیانلرک اوچر آبلقاری بطریقخانه وکلیسارینه برافیلیر ، بونکله قاچاقلنک اوکی . بر باقه قادار . آله بیلیوردی ، ایشته دونانمازده کی خریستیانلرک یرلری اویله پک آشانغی دکل ایدی . المزده کی اودقترده بر قیرلانغیجک سوارینسی روم کورویورز ، (هیدرا) ، (سه چیا) ، (ترکیری) لیلردن قابقریله کلنلرک تیمار فلانلری یوق ایدیسه پایه لری واردی . یونان اختلال فیلولرینک چوق قهرمانلری بزم تکنه لرده یتمشلردر .

اسیرلر — آرتق بویللرده جنکلرده طوتولش دوتساقلر یوقسه ده یول کیچی حیدود ، خیرسز ، قانلی ، قلبزن کی اولومه ، اوزونجه جبه حکم بینلر بولنیور واولکانک هر یانندن بو کیلر ترسانه « باتیولا » نه کوندربیلیرلردی . « قادرغه » روجه « قات ارغون » دن کله اولوب شمدیکی « خدمات شاقه » و « کوردک جزاسی » دینیلن معنایه کلیر .

صرکز — ترسانه ده اولوب « اسامه » لری قالیونلر دقترنده اولنلردن برنجی طاقم :

« نفرات چاوشان دیوانخانه عامره و علم تاشیجیان یشیل و سیاه سفری حضرت وزیر مکرم قبودان دریا واسائی اولاد قبودانان » اولوب دیوانخانه چاوشلرینک هپسی مسلم . « علم تاشیجیان » دیدیکی قبودان پاشا سفره کیدوب طشره عسکر دوکدیکنده ویا آلائی کوستردیکنده بونلر بیراقدارلر اولوب اسلام بایراقدارلری یشیل ، خریستیان بایراقدارلری سیاه بایراق چکرلرمش . کورک مسلم ، کورک

خریستان بایراقدارلر یکریمی سکزر ، یکریمی یدی شرکیشی قاداردر .
 د قبودانان ، ایسه یتیم لردر .
 بوندن سوکره دفترده :

« سالیانه قبودانان سواریان وملازمین میری وقومانیه بهاء قبودانان
 جزایر وتونس سواریان وملازمین وعلوفه اساراه جدید میری وغیراز طاقم
 وبهائ سندقهاء حکم برمعداددر فی ۱۲۰۵ »

بوراده کورولیورکه سواریلرک پارملری ییلققه ویریلریش ، « ملازمین »
 ایسه آندنده آکلاشیله جنی اوزره « احتیاط » اوله جقهسه ده آرالرنده
 برآلای « سفرمانده » وباد هوا ییجیلرده وارایدی . جزایر وتونسلیله
 یالکیز قومانیه پارمسی ویریلردی . بوییلرده طرابلسلیله بزه بوسوتون
 یابانجی کبی طور دقلری بو ووندن اوکجه کی برچوق سفرلرده کلملرندن
 آکلاشیلرور . « اسارای جدید » دیدیکی ده ترسانه زنداننده کی یکی عجمی
 محبوسلردر .

اجمال — سفرده کی کیلر ۸۷ ، طاقم ۱۸۸۶۰

ایشته بو بوزوق ودوزنسز فیلو بوزولمش اسکی نظامک صوک فیلوسی
 اولوب بوندن سوکره اوچنجی (سلطان سلیم) ترسانه یی ، کیلری اوروپا
 موده لی اوزرینه همان یکیدن قوروب دوزلتمکه باشلامشدر .

صفوت